

та виокремлення конотаційних груп, важливим є виокремлення синтагматичних та парадигматичних зв'язків на основі асоціацій студентів. Парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі — відношення між словами і групами слів на основі спільності або протилежності їх значень [3, с.265]. Прикладами парадигматичних відношень є:

синоніми: *преса, періодика*;

об'єкт – мета: *факти, новини, сенсація, скандали, плітки*;

об'єкт – дія: *журналіст, кореспондент, редактор*;

об'єкт – продукт діяльності: *стаття, інтерв'ю, репортаж, публіцистика*;

об'єкт – поле діяльності: *редакція, типографія*.

Заради повнішого уявлення про структурування внутрішнього лексикону студентів, важливим є виокремлення синтагматичних (сполучувальних) відношень. Синтагматичні відношення слова — це його лінійні, контекстні зв'язки, його сполучуваність. Прикладами синтагматичних відношень є: *газета – читання, читати, розуміти, цікавитися, дізнаватися; публікація, стаття, репортаж, інтерв'ю, фотографії, світлина; актуально, цікавощі, брехня; поради, скандали, плітки; заголовки, рубрики, лід; новини, факти, свіжі новини, гарячі, цікаві факти; друк, друкарня, типографія; думка, формування думки, свобода думки та слова*.

За результатами аналізу парадигматичних і синтагматичних відношень можна стверджувати, що дані асоціації використовуються в реальному житті та слугують успішній комунікації.

Отже, вищенаведений аналіз асоціативного поля, відношень між словом-стимулом і реакціями на нього дають підставу стверджувати, що в масовій свідомості студентів сформовані стандартні уявлення про *газету*, що майже не відрізняються від словникових дефініцій. Одиначні реакції з нетрадиційними значеннями можна вважати індивідуальними.

ЛІТЕРАТУРА

1.Баландіна Н. Ф. Образ журналіста в мовній свідомості школярів / Н.Баландіна // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Соціальні комунікації». – 2012. — №1027. – Вип. 4. – С.6–11.

2.Костирев А. Суспільно-політичні функції засобів масової інформації в демократичному суспільстві / А.Костирев // Вісник Київського Національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. — 2002. — Вип. 40 — С.230-234.

3.Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: Підручник. // М.П.Кочерган. — Вид.2-ге.-К.: ВЦ «Академія», 2005. — 368 с.

4.Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 “журналістика та інформація” / В.В. Різун. — К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2008. — 260 с.

5.Третяк Т. Дослідження політичного впливу газетної періодики на суспільство / Т. Третяк, А. Федорчук // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського / ред. О. С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського, Асоціація б-к України. – К., 2009. – Вип.23. – С. 173–185.

В. О. Садівничий

Інститут журналістики

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(м. Київ)

ПОСТАТІ ВИДАТНИХ МІКРОБІОЛОГІВ ТА ІМУНОЛОГІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ КОМУНІКАЦІЇ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ

Наукові відкриття ХVІІІ–ХІХ ст. створили фундамент медико-біологічних знань, сприяли їхньому розвитку та клінічному застосуванню. Відповідно в боротьбу з вибухоподібними розповсюдженнями інфекційних хвороб окрім медиків активно включилися вчені-біологи. Також розвивалася законодавча база, організовувалися медичні факультети, освоювалися нові технології роботи зі збудниками інфекцій, зростало професійне середовище. Зазначені факти, а також потреба агентів наукової діяльності обмінюватися інформацією та розвиток видавничої галузі тощо і викликали народження спеціалізованих друкованих видань із різноманітних медико-біологічних питань.

Значний внесок у боротьбу з хворобами зробили уродженці України, які стали відомими вченими-мікробіологами та імунологами європейського рівня: Ілля Мечников, Микола Гамалія, Стапан Коршун, Віктор Недригайлов, Олександр Дедюлін, Володимир Високович, Павло Лащенко, Йосип Мочутковський. Окрім значних досягнень у науко-

вій сфері, вони сприяли розвитку вітчизняного інформаційного простору.

Саме необхідністю дослідження творчого доробку діячів науки, які, виступаючи в ролі редакторів чи засновників медичних періодичних і продовжуваних видань, заклали основи журналістики, формували наукову комунікацію, розвивали інформаційний простір викликана актуальність теми дослідження.

Мета дослідження: увести в науковий обіг діяльність мікробіологів та імунологів європейського рівня як організаторів вітчизняної медичної преси кінця XIX – початку XX ст.; визначити їхнє місце у становленні та розвитку цих видань через призму особистісних рис і специфіки суспільного середовища.

Основну джерельну базу становлять періодичні та продовжувані видання із усіх галузей медицини, що впродовж XIX – початку XX ст. видавалися в 9 губерніях під російської України. Окремі згадки ми знаходимо в ґрунтовних наукових та науково-популярних працях із історії медицини та імунології (Д. Багалій, О. Вароян, В. Волков, Я. Ганіткевич, А. Демченко, С. Ігумнов, В. Коропов, М. Куликова, Т. Улянкін та ін.), із історії та теорії журналістики й наукової комунікації (Н. Артамонова, Є. Ахмадулін, В. Дмитрук, Б. Єсин, І. Михайлин, Н. Сидоренко, О. Школьна, П. Федченко та ін.), біографічних і бібліографічних працях про учених (Л. Белкін, Г. Вайндрах, К. Васильєв, І. Грязнов, Л. Гурвич, С. Дяченко, С. Залкінд, Н. Іващенко, Б. Клейн, З. Петрова, С. Резник, С. Старченко, В. Хижняков, О. Чельний, І. Шуйський та ін.). Однак опрацьовані нами джерела висвітлюють переважно науково-дослідницьку, лікарсько-практичну, медично-організаторську діяльність досліджуваних нами осіб, і містять лише епізодичні згадки про їх редакторсько-видавничу роботу.

Одним із факторів розвитку журналістики О. Лепілкіна назвала „наявність творчих ініціативних сил у конкретній місцевості” [3, с. 87]. Тож, вважаємо роль редакторів і видавців одним зі значних чинників розвитку періодики, рівень якої пов’язаний із творчою ініціативою особистостей, хто розумів вагу друкованого наукового слова в періодичному виданні для розвитку медицини.

Найвизначнішою особистістю (згідно зі званнями та зробленим внеском у науку) безперечно ж є Ілля Мечников (1845–1916) – один із основоположників еволюційної ембріології, імунології та мікробіології, розробник теорії зародкових листків, походження багатоклітинних організмів та фагоцитарної теорії імунітету, восьмий лауреат Нобелівської премії з фізіології і медицини (1908 р.) „на знак визнання ... роботи по імунітету” [7], автор більше 300 розлогих наукових статей.

У 1888 р. саме Ілля Мечников виступив редактором першого випуску „Трудов Одесской бактериологической станции” (Одеса, 1888). Зараз видання зберігається в Російській національній бібліотеці й вважається бібліографічною рідкістю. У „Трудах...” надруковані наукові статті та доповіді: „Про запобіжні щеплення сибірської виразки”, „Про сибірські вакцини”, „Про винищення ховрахів бактеріями курячої сліпоти” та „Про деякі заразні хвороби Одеського пташиного ринку” М. Гамалії; „Протокол засідання Імператорського товариства сільського господарства Південної Росії”; „Доповідь комісії, обраної Імператорським товариством сільського господарства Півдня Росії для проведення дослідів попередження мериносових овечок від зараження сибірською виразкою за допомогою вакцинації їх за методом Пастера, вивченому та розробленому М. Ф. Гамалією на Одеській Бактеріологічній станції”. Сам Ілля Мечников виступив із листом „До голови Херсонської Губернської управи”, в якому науково проаналізував проведені дослідження по щепленню розробленими в Одесі противиразковими вакцинами. Як автор також друкувався у низці журнальних і газетних видань із різних галузей медицини: „Записки Новороссийского университета”, „Протоколы Общества одесских врачей”, „Ветеринарный вестник” та ін. Зокрема його статтю „Нарис сучасних напрямів у терапії інфекційних хвороб” у першому номері відкривалася „Южно-русская медицинская газета” – щотижневий видання товариства Одеських лікарів (1892–1897). У матеріалі описувалися методи лікування заразних хвороб, які з’явилися у зв’язку з розвитком бактеріології.

Другий том „Трудов Одесской бактериологической станции” редагував учень Іллі Мечникова – мікробіолог і епідеміолог, почесний академік Академії Наук СРСР, заслужений діяч науки, відомий значним теоретичним і практичним внеском у розв’язання

проблем імунітету, розробки вчення про дезінфекцію та системи її практичних заходів Микола Гамалія (1859–1949). Автор більше 300 наукових робіт, значна частина яких присвячена проблематиці сказу і холери. У 1888 р. Микола Гамалія відкрив холероподібний пташиний вібріон (мечниковський вібріон) – збудник холероподібного захворювання птахів і представив протихолерну вакцину. Це й було описано в другому томі „Трудов...“.

Редагував (випуск 2) „Труды Киевского физико-медицинского общества, состоящего при университете св. Владимира“ (Київ, 1897/98–1901) Володимир Високович (1854–1912) – патологоанатом, бактеріолог та епідеміолог, професор Харківського (з 1884 р.) та Київського університетів (із 1895 р.); одним із перших опрацював проблему фагоцити; вважається основоположником харківської школи бактеріологів. Своїми науковими дослідженнями він заклав фундамент для розвитку вчення про ретикуло-ендолітеальну систему сполучної тканини, яке далі успішно розробляла створена ним у Києві наукова школа українських патофізіологів [4, с.197] на чолі з О. О. Богомольцем.

У „Трудах...“ друкувалися протоколи засідань Київського фізико-медичного товариства (голова – В. Високович), головні доповіді й тематика дискусій. Серед основних наукових публікацій: „Нарис розвитку хірургії за XIX ст.“ Ф. Борнгаупта, „Звіт про діяльність Фізико-медичного товариства за 1898–1899 рік“ К. Вагнера, „Звіт про стан і діяльність Фізико-медичного товариства за 1900–1901 р.“ Ю. Лайденбаха, „Злочин чи судова помилка“ Н. Оболонського, „Новий спосіб визначення вогкості в штукатурці“ студ. Маржецького.

В. Високовичу, як віце-президенту Товариства, присвячений том 9 випуск 1 (1907) наукового видання „Труды Общества киевских врачей с приложением протоколов за [1899–1913 год]“. У цьому ж виданні надрукована його стаття „Про причини виникнення та розвитку холерної епідемії в Києві у 1907 р.“.

У містечку Срібне Прилуцького повіту народився Олександр Дедюлін (1866–1924) – учений мікробіолог-епізоотолог, доктор ветеринарних наук, професор; організатор і перший директор Інституту наукової і практичної ветеринарії в Україні; вивчав сіркодіагностику та імунізацію коней проти сапу, розробив метод щеплення проти ящура і туберкульозу.

О. Дедюлін у 1914 р. брав участь у роботі X Міжнародного конгресу ветеринарних лікарів, що проходив у Лондоні. А за рік до цього він був серед організаторів III Всеросійського з'їзду ветлікарів, який відбувався із 29 грудня 1913 до 6 січня 1914 р. у Харкові. Саме О. Дедюлін редагував „Дневник Третьего Всероссийского съезда ветеринарных врачей“ (Харків, 1913). Основний зміст видання: інформація для членів з'їзду, повідомлення від редакції, склад організаційного комітету, витяг із „Положення про проведення III Всеросійського з'їзду“, перелік секцій та завідувачів. Подавався також список опублікованих доповідей і додатків до них.

Як автор О. Дедюлін активно виступав на сторінках приватного журналу з питань зоотрії „Ветеринарный вестник“ та наукового видання „Сборник трудов Харьковского ветеринарного института“. Основу останнього складали наукові статті та звіти, фундаментальні дослідження, які стосуються анатомічних і фізіологічних особливостей тварин. Перу О. Дедюліна належать, зокрема, такі праці: „До вчення про перші чотири пари шийних нервів у ссавців домашніх тварин“, „Досліди виявлення специфічного збудника холери свиней (Schweinepest) в організмі хворих цією хворобою тварин за допомогою методу зв'язування“, „Звіт про закордонне відрядження в 1906 році“ та ін.

Уперше експериментально довів можливість передачі інфекції повітряно-краплинним шляхом уродженець Харкова Павло Лащенко (1864–1925). Він встановив етіологічну роль стафілокока при харчових інтоксикаціях; розробив методики бактеріологічного дослідження повітря, установивши, що там зустрічаються патогенні мікроорганізми в стані крапельної і пилової фази бактеріальних аерозолів, які й заражають людей; відкрив протеолітичний ензим з бактерицидною дією – лізоцим. Вивчав питання студентського здоров'я, проаналізувавши антропометричні дані студентства різних вищих навальних закладів Російської імперії, визначили наявні серед молоді захворювання, причини її незадовільного фізичного розвитку.

Саме П. Лащенко протягом 1901–1905 рр. редагував щомісячник „Сведения о

врачебно-санитарной организации и эпидемических заболеваний г. Харькова" (Харків, 1901–1906), які видавало санітарне відділення Харківського міського громадського правління. Як додаток до видання у 1901 р. вийшла брошура П. Лащенко „Черевний тиф у Харкові (1885–1900 рр.): доповідь Харківському відділенню Російського товариства охорони народного здоров'я". А брошуру „Гігієнічні заходи на театрі воєнних дій" видали як додаток до „Трудов Харьковского медицинского общества" (1904).

Цьогоріч минає 140 років відтоді (1874), як одеський лікар-епідеміолог Йосип Мочутковський (1845–1903) провів досліди з самозараженням, результатом яких стало доведення заразності крові хворих на поворотний тиф. Засновник Бальнеологічного товариства (1867) та Одеського товариства взаємодопомоги лікарів (1892).

Уписав Йосип Мочутковський своє прізвище й у історію вітчизняної журналістики, редагуючи щотижневе видання Товариства Одеських лікарів „Южно-русская медицинская газета" (Одеса, 1892–1897). Газета виходила за програмою, яка передбачала публікацію: а) особливо важливих у медичному плані урядових розпоряджень і циркулярів; б) статей із усіх галузей медицини; в) рефератів по медицині та суміжних наук; г) бібліографій і критичних оглядів; д) звітів про засідання медичних товариств; е) практичних нотаток по медицині; є) призначень, переміщень, біографій і некрологів лікарів та інших незначних повідомлень; ж) оголошень (платних). У зверненні до читачів Й. Й. Мочутковський писав: „Розуміння, з яким поставилися до нашої газети багато хто з учених та практикуючих лікарів, які у переважній своїй більшості обіцяли нам свою участь..., дає право надіятися, що видання наше не попаде в категорію тих видань, котрі відцвітають, не встигнувши розцвісти. Ми з честю виконаємо нашу задачу, якщо істина, чесність і працелюбність складуть той триколірний прапор, під яким ми станемо працювати" (1892. – № 6). Зміст газети подавався російською, англійською та німецькою мовами.

Одним із найзначніших у журналістському плані виданням став „Харьковский медицинский журнал", що класифікувався як орган Харківського медичного товариства (1909. Т. 7, № 2 – 1913. Т. 15, № 5); щоквартальний науково-практичний журнал; щомісячний журнал (1906. Т. 1, № 1 – 1917. Т. 23, № 10/12). До 1916 р. заголовок журналу подавався також французькою мовою. Сучасники наголошували, що поява цього часопису стала справжньою несподіванкою у світі науки Харківщини. Він видавався протягом 12 р. і був визнаний на європейському рівні: за просвітницьку діяльність отримав вищу нагороду Загальноросійської гігієнічної виставки – почесний диплом [1, арк. 24].

Основні рубриковані розділи видання такі: оригінальні статті теоретично-практичного характеру; короткі інформаційні повідомлення; систематичні реферати та критичні огляди з актуальних питань; рецензії; кореспонденція; хроніка медичного життя; огляд медичної справи на півдні Росії; некрологи; додатки; оголошення. Програма журналу: оригінальні статті теоретичного та практичного змісту; дрібні повідомлення; критичні огляди та систематичні реферати рецензії; кореспонденції; хроніка переважно Харківського медичного життя; огляд південно-російського медичного життя; некрологи; додатки; оголошення. Матеріали широко ілюструвалися малюнками та фотографіями, у тім числі й кольоровими.

Розвиток журналу пов'язаний із роботою двох відомих у світовій науці мікробіологів – Віктора Недригайлова (1865–1923) та Степана Коршуна (1868–1931), які в різні роки редагували цей журнал.

С. Коршун народився 6 (18) вересня 1868 р. у Глухові, в козацькій родині. Навчався в Елатомській та 2-й Харківській гімназіях, на медичному факультеті Харківського університету. За його участю вперше в Європі (1885) організовано виробництво протидифтерійної сироватки при Бактеріологічному інституті ХМТ. Перебував у закордонному відрядженні, працював у лабораторіях професора Еммеріха у Мюнхені та у майбутнього Нобелівського лауреата професора Ерліха у Франкфурті-на-Майні. Після повернення захистив дисертацію на ступінь доктора медицини (1903). Протягом 1908–1910 рр. разом із В. Недригайловим завідував Бактеріологічним інститутом; 1910–1917 – екстраординарний професор та завідувач кафедри гігієни Імператорського харківського університету. На початку 1919 р. завідував санітарною секцією НКОЗ УСРР. Під час громадянської війни „служив у армії А. І. Денікіна консультантом із заразних хвороб при Головному начальникові санчастини" [2]. Працював професором Кубанського університету. В травні–

жовтні 1922 р. очолював Харківський медичний інститут. У 1923 р. переїхав до Москви, працював директором Інституту інфекційних хвороб ім. І. І. Мечникова. Пізніше знову повернувся до Харкова. 13 серпня 1930 р. заарештований органами ОДПУ, звинувачений у шкідницькій роботі, визнаний головним ідеологом „антирадянської організації мікробіологів”. Не з'ясованими залишаються обставини смерті С. Коршуна. Дослідниця його життя та діяльності З. Петрова констатує: „він загинув, знищений бездушною машиною репресій” [5, с. 130]; М. Сура пише: „професор С. В. Коршун, учень І. І. Мечников, покінчив життя самогубством у тюрмі в 1931 році” [6, с. 9].

Окрім роботи по редагуванню „Харьковского медицинского журнала”, С. Коршун також належить до числа активних авторів часопису. За 10 років (із 1906 – Т. 1 № II, до 1916 – Т. XXII) ним опубліковано більше 20 робіт, як наукової („Про лікування базедової хвороби кров'яною сироваткою і молоком тварин, у яких видалено щитовидну залозу”, „Про визначення вільного кисню у воді”, „Новий спосіб визначення малих кількостей азоту і застосування його для дослідження забруднених вод органічними речовинами”, „До питання про розмноження бактерій у воді” та ін.), так і популярної тематики („Центральний комітет для наукового удосконалення лікарів у Пруссії. „Kaiserin Friedrich-Haus” у Берліні”, „Колонія для душевнохворих у Баварії „Eglfing” поблизу Мюнхена”, „XIV Міжнародний з'їзд по гігієні та демографії в Берліні”, „Звіт про відрядження на Перший обласний з'їзд донських лікарів” та ін.). Під час відрядження до Франції у 1907 р., С. Коршун певний час працював у Пастерівському інституті, де на прохання І. Мечникова проводив перевірені дослідження бактерицидної дії екстрактів і лейкоцитів. Результати перевірки опубліковані в часописі („Про бактерицидну дію екстрактів із лейкоцитів кроликів і морських свинок”, 1907. – Т. IV. – № 19). У статті автор акцентує увагу, що підтвердження бактерицидних властивостей екстрактів і лейкоцитів залишає відкритим питання про дію цитат, які містяться у них, всередині або зовні лейкоцитів.

У 1911–1913 та в 1916 рр. С. Коршун працював лікарем-директором курорту в м. Слов'янськ і редактором газети „Сезонный листок Славянских минеральных вод” (Слов'янськ, 1889. № 1 – 1916. № 5).

Щороку 15 травня відкривався курортний сезон на Слов'янських мінеральних водах, і саме тоді виходив у світ перший номер газети. Традиційно в першому номері вміщувався матеріал про місто та його мінеральні води, списки практикуючих лікарів із зазначенням місця і годин прийому, хвороб, за якими вони практикують, професійний рівень. Уміщувалися списки відпочивальників, які придбали сезонні абонементи.

Саме з газет за різні роки дізнаємося, що Слов'янський курорт відвідували Ф. Тютчев, А. Чехов, І. Бунін, М. Горький, М. Цветаєва, Чайка Дніпрова, І. Репін, В. Зарубін та ін. Перед відпочивальниками виступали драматичні трупи Є. Боярської, М. Извольського, М. Кропивницького, балетна – М. Петіпа, оркестри Варшавської і Петербурзької консерваторій, солісти Великої Московської опери, англійського цирку, ін.

Основну когорту читачів, для кого працювала редакція, можна поділити на дві категорії. Перша – лікарі, які працювали на курорті; друга – особи, прибулі на відпочинок.

Закономірно – переважна кількість інформації, уміщеної на сторінках видання, орієнтувалася саме на відпочивальників. У першу чергу це повідомлення, що стосувалися організації роботи курорту: лікувальні послуги (ванни із мінеральних солей, ванни із мінеральної грязі, ванни електричні, душі з мінеральної та прісної води, кумис, гімнастика, інше); ціни на ванни, душі та інші послуги; правила для тих, хто користується Слов'янськими мінеральними водами; адреси готелів і вільних квартир; розклад руху поїздів, прізвища начальника залізничної станції та поштового відділення, інша інформація.

Друкувався перелік хвороб, при яких Слов'янські води застосовуються „с испытанной пользой”: золотуха в різних її формах; спадковий і третинний сифіліс; подагра; загальне ожиріння; хронічні катари носа, гортані, бронхів; параліч після апоплексичного удару; страждання як центральної, так і периферійної нервових систем; жіночі хвороби; хронічні язви шкіри; білокрів'я; хвороби печінки; виснаження після тяжких хвороб і операцій; хронічні отруєння ртуттю, міддю, свинцем та ін.

Окрім редакторської роботи в газеті „Сезонный листок Славянских минеральных вод” та „Харьковском медицинском журнале”, С. Коршун редагував відділи бактеріології

в журналах „Врачебное дело” (1918) та „Профилактическая медицина” (1922). Редагував наукові збірники „Дифтерия и скарлатина” (1925), „Сборник статей по микробиологии, посвященный светлой памяти профессора П. И. Шатилова” (1922), був співредактором відділу бальнеологія, внутрішні хвороби, курортологія, радіо-рентгенологія, туберкульоз, фізіотерапія, ендокринологія „Большой медицинской энциклопедии”, яка почала видаватись у 1928 р. під редакцією проф. М. Семашко.

Підсумовуючи, можемо констатувати: а) відомі вчені-микробиологи та імунологи європейського рівня Ілля Мечников, Микола Гамалія, Стапан Коршун, Віктор Недригайлов, Олександр Дедюлін, Володимир Високович, Павло Лащенко, Йосип Мочутковський належать до тих діячів, хто розумів вагу друкованого наукового слова в періодичному виданні для розвитку медицини, тож брали на себе обов'язки редакторів періодичних і продовжуваних галузевих видань; б) редагуючи часописи, вчені виступали й активними авторами; в) вони закладали основи журналістики, формували наукову комунікацію, розвивали вітчизняний інформаційний простір.

Подальше вивчення життя і діяльності невомнних, безкорисливих працівників на ниві творення медичних періодичних і продовжуваних видань дозволить скласти повну картину розвитку журналістики в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Державний архів Харківської області. – Отчет о деятельности санитарного комитета за 1899 г. – Ф. 200. – Оп. 1. – Од. зб. 214.
2. Звягинцев В. За что ученых-микробиологов арестовали и свезли в монастырь / Вячеслав Звягинцев [Электронный ресурс] // Право.ru. – Режим доступа : <http://pravo.ru/process/view/26353/>.
3. Лепилкина О. И. Зарождение русскоязычной периодики в Украине в контексте истории провинциальной журналистики Российской империи / О. И. Лепилкина // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского: Серия „Филология. Социальные коммуникации”. – Т. 23 (62). – 2010. – № 4. – С. 84–88.
4. Марушкина И.М. Научно-преподавательская деятельность польских ученых в университетах Украины (конец XIX — начало XX в.) / И. М. Марушкина // Культурные и общественные связи Украины со странами Европы : сб. научн. трудов. / АН УССР, Ин-т истории ; редкол. : Н. Н. Варварцев [и др.]. – К. : Наук. думка, 1990. – С. 195-211.
5. Петрова З. П. Видный украинский микробиолог и иммунолог Степан Васильевич Коршун (к 140-летию со дня рождения) / З. П. Петрова // Международный медицинский журнал. – 2008. – № 4. – С. 128–131.
6. Сура М. Владимир Владимирович Сура / М. Сура // Вестник Московского Городского Научного Общества Терапевтов. – 2007. – № 10. – С. 9.
7. Pya Mechnikov – Facts [Электронный ресурс] // The Official Web Site of the Nobel Prize. – Режим доступа : <http://www.webcitation.org/6HX65F7yi>

М. І. Свалова

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

КОЛУМНІСТИКА ВІТАЛІЯ ЖЕЖЕРИ: ОБРАЗ СЕЛА У СТРУКТУРІ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТЕКСТУ

Публіцистика як специфічний різновид журналістської творчості завжди викликала інтерес науковців, сучасне журналістикознавство спрямоване на визначення її основних функцій та дослідження зв'язків із різними формами суспільної свідомості, аналіз художньо-публіцистичних жанрів та жанрових різновидів, вивчення художнього компонента у структурі публіцистичного образу. Публіцистичний текст є предметом ґрунтовних розвідок вітчизняних та зарубіжних учених: В. Горохова, В. Здоровеги, І. Михайлина, Є. Прохорова, М. Скулена, М. Стюфляєвої та ін. Багатоаспектність публіцистичного мислення, потужний арсенал засобів створення публіцистично-художньої реальності, оригінальні форми вираження авторської думки, погляду, переконання – ці аспекти перебувають у центрі наукового дискурсу, що розгортається навколо питань теорії та методики публіцистичної творчості.

„Специфіка публіцистичного мислення, спрямованого на активізацію інтелектуальних і духовних сил громадськості, – зазначає Л. Лисенко, – породжує особливе поєднан-